

Vojla po pošti:

za celo leto naprej . . . K 50—
za en mesec . . . 4.50
za Nemčijo celoletno . . . 65—
za ostalo inozemstvo . . . 60—

V Ljubljani na dom

za celo leto naprej . . . K 48—
za en mesec . . . 4—
V pravi prejemni mesečno . . . 3.50

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . K 10—
za Nemčijo celoletno . . . 13—
za ostalo inozemstvo . . . 15—

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna petstvarica (50 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)

za enkrat . . . po 50 v
za dva- in večkrat . . . 45 v
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Ob sobotah dvojni tarif.

Poslano:

Enostolpna petstvarica K 1—
Izhaja vsak dan izvenemški nedelje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vsaki red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Računa poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 50.

Velenemška teorija.

Nemški državniki se danes na vso moč skušajo otresti velenemškega slovesa, ki ga uživa Nemčija v tujini. Sovražniki očitajo nemškemu vodilnim krogom, češ, da so prepojeni istega duha, ki ga je takozvana velenemška struja desetletja širila med nemški mnarodom. Iz govorov, ki smo jih zadnje čase čuli iz ust nemških državnikov, je spoznati, da se oficijelna Nemčija — vsaj danes — nikakor ne mara identificirati z velenemštvom. Na drugi strani pa je znano, da je velenemška struja na Nemškem in med Nemci sploh zelo močna, vsled česar oficijelni nemški politiki ni lahko voziti med Scilo narodnega nezaupanja in med Karibdo velenemške agitacije doma. V zgodovini duševnega razvoja današnje Nemčije je velenemško obzorje sila, katere ogromnega vpliva njeni nasprotniki dolgo niso pravilno spoznavali, piše Germanicus Liber v svoji knjizici 'Deutschland und England' (Nemčija in Anglija), ki je letos izšla na Dunaju. Splošno je sodil svet, da takozvano vele- ali vsenemštvo v Nemčiji obstoja le iz male peščice profesorjev in učiteljev, ki pa niso resni in nevarni dovolj, da bi se kdo bavil z njimi. In to je bila usodna zmeta.

Če hočemo pravilno spoznati težnje tega gibanja, poiščimo njegovih korenin, spoznajmo najprvo teorijo vsenemške propagande.

Treitschke je ustanovitelj nemške zgodovinske in državnopravne znanosti, ki temelji na načelu: »Država je moč«. On je duševni oče današnje vsenemške generacije; sam in po svojih učencih je dal pangermanstvu in osvojevalni ideji ono znanstveno in državnopravno podlago, ki je teoretično utemeljila vse kasnejše vsenemške težnje. Država, ki naj bi po modernih načelih bila zaščitnica pravice, je v očeh vsenemštva poklicana, da z mečem razširi moč lastnega naroda, vojška je vir narodovega napredka. Treitschke v svojem delu »Politik« proslavlja vojko, imenuje jo »najmočnejšo vzgojiteljsko narodo« ter »edino zdravilo za bolne narode« in pravi: »V tem pa tiči vzvišenost vojske, da mali človek popolnoma izgine pred veliko mislijo države.«

Te bojevitve ideje so počasi pronicale med nemško ljudstvo, vezale so nemško diplomacijo in onemogočale vsako pacifiistično gibanje. Bismarckova politika je v Treitschkeju imela znanstvenega zagovornika.

Ko se je leta 1866. po avstrijsko-pru-

ski vojski sklepala praška pogodba, je Napoleon III. zahteval, naj se v pogodbo sprejme posebna klavzula, s katero se zavazuje Prusija, da bo dansko prebivalstvo Schleswig-Holsteina le tedaj sprejela v prusko zvezo, če se bo prebivalstvo v svobodnem glasovanju izreklo za to. Ta klavzula je bila sprejeta v pogodbo, podpisana je bila od vseh, toda glasovanje se še do danes ni vršilo. V nasprotju z že tedaj znanim revolucionarnim geslom o samoodločbi narodov je Treitschke učil in zagovarjal historično pravo, ki je je vporabljal, kadar je bilo potreba v Alzaciji, Schleswigu, napram Švici, Baltičkim provincam itd. In ker je obenem država moč, ki ima meč, in njegova zmaga je zmaga pravice, zato se nemška diplomacija ni nikdar zanimala za zaslužene balkanske Slovane.

Ko se je šlo za to, da se rešijo balkanski Slovani izpod turškega jarma, je zaklical Bismarck: »Cel Balkan ni vreden kosti enega pruskega grenadirja.« Na Balkanu je stoletja »vladala« Turčija, njena je moč in pravica! Zelje zaslužjenih narodov po svobodi, človeške pravice, ki jih je zatirala n. pr. Turčija — vsega tega Treitschkejeva filozofija ne pozna in zato je bilo to tuje tudi Bismarckovi diplomaciji.

Pa še neka druga znanost je imela silen vpliv na poznejši razvoj vsenemškega gibanja: antropologija z vsemi svojimi vejami: germanistiko, etimologijo, etnografijo, filozofijo i. t. d. v vsenemškem smislu so vse te vede zadobile čisto drugi pomen in pojm, posebno po letu 1870. Leta 1854. je na Francoskem grof Gobineau izdal delo o neenakosti človeških plemen (Essai sur l'inegalité des races), kjer je dokazoval, da so modrooki in plavalasi Arijci (Germani) s svojo podolgovato lobanjo kulturno več vredni kot črnooki in črnolasi Latinci (Romani) z okroglo lobanjo. Ta ideja francoskega raziskovalca lobanj, ki je danes pravzaprav nihče več ne smatra za resno, je bila voda na vsenemški mlin, posebno, ko so vojske leta 1864. do 1871. navidezno krepile to podmeno. Tisoče nemških učenjakov je začelo sedaj izklopavati človeške lobanje, jih meriti in študirati; študirali so arijska verstva in kulture ter iskali pradedovine Pragermanov. So med temi možni imena, ki so znanost s svojimi raziskovanji res zelo oplodili in obogatili, toda premnogo jih je zašlo na stranpota v službi obožavanja lastnega naroda. Tako je Nietzschejeva ideja o nadčloveku slavila zmagoslavje. Može, kakor Reimer, Driesmans, Woltmann in

Clamberlain (rodod Anglež, a »renegat«, kakor so ga nedavno nazivali Nemci sami o priliki njegove pravde s »Frankfurter Zeitung«) so dokazovali strmečemu svetu, da germanstvo po svoji vrednosti in kulturni sili drugih narodov ne prekaša le v sedanjosti, marveč je bilo tako že v davni preteklosti. Tako so nastala dela: Woltmannovo »Die Germanen und die Renaissance in Italien« in »Die Germanen in Frankreich«, Reimerjevo »Ein pangermanistisches Deutschland« ter slovito Chamberlainovo delo »Die Grundlagen des XIX. Jahrhunderts«, ki je vzbudilo posebno veliko pozornost povsod in ki se je zanj zanimal tudi nemški cesar Viljem. Celo tako daleč je šlo to bolešno stremljenje, da so skoro v vseh velikih možeh tujih narodov videli germanski duh in germansko pokoljenje. Tako so na primer dokazovali, da Murillo ni bil Italijan, marveč se je pisal nemško Moeri; predniki Leonarda da Vinci so se pravilno nazivali Wincke itd.

Te za nemški narod brez dvoma silne ideje niso ostale le last učenjakov, marveč so jih v poljudni obliki širili med nemško ljudstvo. Na političnem poprišču jih je negoval »Alldeutscher Verband«, ki sicer ni politična stranka, pa ima v svoji sredi zastopnike vseh strank in struj od junkerjev in industrijcev do socialistov. Ta Vsenemška zveza je ognjišče tega gibanja.

Da to ni le strančica nekaterih profesorjev, spoznamo že iz odbora, ki to zvezo vodi. Leta 1914. ji je stal na čelu naslednji odbor: Ekselencia admiral Breusing, generalmajor v. Liebert, generalmajor Keim, major baron Stössel, lastnik ladjedelnic Itzenplitz ter cela vrsta visokih vojaških dostojanstvenikov, visokošolskih profesorjev, luteranskih pastorej, veleindustrijcev in veletrgovcev. Tedaj sami močni stebri nemškega naroda. Privrženec pa šteje ta vsenemška zveza od posameznih socialističnih delavcev in njih voditeljev do najvišjih krogov. Politično kot stranka ta zveza doslej ni bila organizirana, marveč je štel svoje moči v vseh nemški strankah. Novo ustanovljena domovinska stranka (Vaterlandspartei) pa je očitno izšla iz istih vsenemških vrst, da predvsem pobija takozv

le tudi prebivalstvo zadovoljno, v nasprotju s slučajem pa lahko pride do notranjih nemirov, pod kojimi trpi ves državni red.

Če pogledamo malo nazaj v zgodovino, nam pridejo na misel razmere, ki so vladale na Francoskem pred francosko revolucijo. Dvor je živel razkošno, rabil je vedno več dohodkov. Ker dežela ni dala toliko davkov, kakor jih je dvor rabil, so se delali dolgovi. Od dolgov je pa bilo treba plačevati zopet visoke obresti in tako so izdatki od leta do leta rasli, ne glede na davčno moč prebivalstva. Francoski kralj je skušal vsled tega vsako leto iztirjati več davkov. Plemstvo in duhovščina pa so imeli privilegije, glasom katerih so bila njihova posestva davkov prosta. Raditega se je zahtevalo plačilo davkov le od meščana in kmeta, torej od ljudi, ki so živeli takorekoč od rok do ust, dočim je ostalo drugo veliko premoženje, ki ga je imelo plemstvo in duhovščina, popolnoma prosto vsakih davkov. To je ljudstvo videlo ter smatralo za veliko krivico. Le na ta način si moremo pojasniti ono velikansko razburjenje in srd, s kojim je potem ljudstvo pretrgalo vse vezi, v katere je bilo vključeno in je šlo potem na kralja, plemiče in duhovščino, katere je potem neusmiljeno morilo pod vojnim klicem: Liberté, égalité, fraternité. Svoboda, enakost, bratstvo.

Ti klici so se nanašali v prvi vrsti tudi na enakomerno obdavčenje vsega prebivalstva. Ker torej država računa na stalno zadovoljnost vsega prebivalstva, mora za tem stremeti, da izdatki ne presegajo davčne moči prebivalstva in da so tudi davki pravično razdeljeni na posamezne sloje.

Predno preidemo k stvari sami, moramo še omeniti dve glavni vrsti davkov. Davki so direktni in indirektni. Direktni davki so oni, koje plačuje davkoplačevalec z davčno knjižico ali pošto položnico pri davkariji, in katere plačnik plača iz svojega, tako da jih ne plača samo, ampak da jih tudi trpi. Od teh se razlikuje indirektni davek, katerega davkoplačevalec ne plača na podlagi davčne knjižice, ampak s tem, da mora zadavčene stvari veliko dražje kupovati.

Zgled: Zemljiški davek se predpiše vsakemu posameznemu lastniku dotičnega zemljišča. Ta davek se mora plačati v davkariji, in sicer ga plača vsak posamezen lastnik iz svojega. To je direktni davek.

Vzemimo temu nasproti tovarnarja, ki izdeluje pivo. Predno pride pivo v promet iz tovarne, mora pivovarnar plačati od piva predpisani davek. Že naprej pa pivovarnar ve, da plača ta davek le začasno, kajti za toliko, kolikor plača od piva davka, bo potem zvišal ceno piva. Vsak, kdor pije pivo, mora torej tovarnarju plačati davek s tem, da plača kupnino za pivo. Ta davek je torej formalno predpisan tovarnarju, faktično ga pa plačujejo oni, ki pivo povzijejo. Taki davki so indirektni davki.

V zvezi s tem razlikovanjem je treba omeniti v boljše pojmovanje celega sistema tudi še takozvano prevalitev ali zavračanje davka. Da bomo to razumeli, naj nam služi najbolje zgled s pivovarnarjem. Njemu se predpiše davek od piva, kojega spravi v promet. Pivovarnar pa, kakor tudi davčna oblast, vesta, da ta davek ne bo nosil pivovarnar iz svojega, ampak da bo zato pivo podražil in da bo ta davek dobil takoj istočasno s prodajo piva povrnjenega od odjemalcev piva. Pivovarnar torej davek, ki je njemu predpisan, prevaja na konsumente piva.

Nekateri pivovarnarji, n. pr. Dreher na Dunaju, plačujejo na ta način vsak dan po več tisoč kron davka, faktično ga pa plačujejo vsi oni, ki pivo pijejo. Če še primerjamo s tem davkom zemljiški davek, vidimo, da mora zemljiški davek vsak posestnik sam plačati. Zemljiški davek se torej ne da prevaliti na drugega, ravnotako ne hišno-razredni davek, ki je predpisan od hiš zunaj na kmetih, v katerih lastnik sam stanuje, se ne da prevaliti. Pač pa opazujemo v mestih, da lastniki hiš skušajo najemniški davek prevaliti na najemnike in da pri vsakem zvišanju hišno-najemniškega davka ali njegovih doklad, zvišajo tudi najemnino.

Ko smo si tako preočili v glavnih potezah pomen davka in način njegovega plačevanja, preidemo k stvari sami, namreč k vprašanju, kateri davek plačuje kmet. Pri tem nam pridejo kot prvi na misel direktni davki, med temi je na prvem mestu zemljiški davek.

1. Svota zemljiškega davka je bila za vse dežele, ki so zastopane v državnem zboru, ustanovljena na 35 milijonov goldinarjev ali 70 milijonov kron.

Ta svota se je ustanovila na podlagi čistih dohodkov, ki jih daje zemljišče. Od izračunanega čistega dohodka naj bi vsak kmet plačal 22,7 odstotkov davka. Pri tem se pa davek popolnoma nič ne ozira na to, ali poseduje kdo le malo posestvice, ki ga komaj redi, ali pa veliko posestvo. Vsek posestnik naj bi plačal 22,7 odstotkov davka od dohodka iz posestva. Pri tem davku torej ni davčnega minima, ki

bi bil prost davka, tudi nimamo stopnjajočega davka v tem smislu, da bi plačali veliki posestniki primeroma več davka, kakor pa mali posestniki. Popolnoma drugače je pri osebnodohodninskem davku. (Dalje.)

Pismo iz Zagreba.

Zagreb, 22. sept. 1918.

Naglica v jugoslovanskem vprašanju. — Konferenca. — Odmevi Tiszovega potovanja. — Grožnje.

Dunaj in Pešta sta napela vse sile, da po svojem okusu rešita jugoslovansko vprašanje. Dočim so preje delali s pomočjo raznih obiskanih in mračnih sil, da sondirajo teren za svojo »rešitev«, so poslali sedaj v ogenj samega Tiszo, misleč, da bo mogel on kaj storiti, da bi stvar krenila v njihovo strugo. Vse pa delajo, konferirajo in sklepajo, ne da bi vprašali narod. Zgodovinar bo pisal o teh dogodkih: Začetkom petega vojnega leta ni smela Bosna niti pisniti; sabor je bil zaprt in narodni zastopniki so bili na prostovoljnih ali prisilnih počitnicah. Politiko so vodili generali in njihovi podložni upravniki.

Ta politika se vodi v popolnem sporazumu med Dunajem in Pešto, obstoja pa v tem, da skušajo oslabiti našo narodno moč, kar se jim bo posrečilo, ako nas razdele. Saj je znano, da narodi, ki so si prilačili nadoblast, vodijo proti malim narodom beneško politiko v polnem zmislu. Načelo je: interesom naroda, ki ima v rokah imperialistično vladno, se morajo podrediti življenjski interesi malih narodov, a taktika obstoja v grožnjah, sponah in pa spletkah.

Zvest tem načelom prihaja Tisza v jugoslovanske kraje, da napravi pot rešitvi jugoslovanskega vprašanja. Njegovo potovanje je jako tajnostno: zagrebška cenzura je prvi dan zaplenila vse vesti o njegovem prihodu, kasneje je pa zagotavljala, da prihaja zgolj v vojaških poslih. Kdo bi bil tako neumen, da bi verjel, da je prišel Tisza na Hrvatsko v vojaških stvareh, ko pa povsodi voha in išče, kje bi našel kakega politika, ki bi ga mogel pridobiti za svojo misijo. Iz vseh njegovih dosedanjih konferenc in potov se jasno vidi, da bi hoteli Mažari jugoslovanski problem čimpreje rešiti, da bi mogli priti pred evropsko konferenco z gotovim dejstvom in nas presenetiti. V tej zvezi naj bi se na Hrvaškem izzvala banska kriza in namesto Mihalovića postavila kreatura, ki bi pristala na vse mažarske zahteve. Ob tem je značilno, da je Tisza obhodil naše Zagorje, o katerem so pisali njegovi listi, da živi v njem element, ki naj bi bil podloga »hrvatskega kurza«. Toda grof Tisza in vsi mažarski državniki bodo kmalu uvideli, da jim je ves trud zaman. Hrvatski narod se ne da več mamiti sladkim vabam in mnenje mažarskega časopisja o naših Zagorcih je enostavno žaljivo zanje, ker so vedno stali na braniku naše svobode. Spomniti se je treba samo zagorskih mučnikov iz leta 1903.

Z juga.

Zagreb, 23. septembra 1918.

V svojem nastopnem govoru je povdabil novi skupni finančni minister Spitzmüller, da je Bosna narodno mešana dežela in da bo on naklonjen vsem narodom in konfesijam v Bosni. »Hrvatska Riječ« odgovarja na to:

»Med tem je to stališče novega upravitelja Bosne in Hercegovine, po katerem je Bosna narodno mešana dežela in po katerem je v Bosni več narodov, tako absurdno, tako v nasprotju z dejstvi, da se mora človek čuditi, kako je sploh prišel do te ideje, da to stališče proglasi javno kot stališče uradnih faktorjev. Bosna je ravno z narodnostnega stališča najčistjša naša narodna dežela in čeprav je v nji več konfesij, obstoji izključno samo en jezik in sicer srbo-hrvatski in en edinstveni in nerazdeljeni narod, narod Srbov in Hrvatov. Drugega naroda v Bosni ni.

O izjemnih razmerah piše nadalje isti list.

»Naši poslanci so že imeli priliko opozoriti, da bo vsaka, pa naj si bo začasna ali trajna rešitev našega narodnega vprašanja sploh, a bosensko-hercegovskega posebej, ki se izvede brez vprašanja našega naroda in ki ne bo temeljila na načelu samoodločbe, izzvala najsilnejši odpor na našem slovanskem jugu. Mi smatramo za svojo dolžnost, da to stališče danes podčrtamo. Aluzije na kakršnek

drugem mestu sta industrija in obrt s 76 %.

S pridobitnim delom se je pečalo med 100 oženjenimi moškimi 95, med nevestami 55 oseb.

Silno je padlo leta 1913. število živorojenih: 354.763 ali 29.72 na tisoč; tako nizke številke nismo poznali od leta 1885. Najslabše je bilo v tem oziru na Dunaju: 17.79‰, najbolje v Dalmaciji z 38.09‰ (Danes je razmerje seveda neprimerljivo slabše; na Dunaju pride n. pr. na 1000 prebivalcev 8-6 živorojenih in 18-0 smrti.)

Kar tiče spolov, je prišlo leta 1913. na vsakih 1000 deklic 1064 dečkov. V posameznih deželah se je gibal presežek med 111 (Predarlško) in 31 (Istra) na 1000.

Nezakonskih otrok je bilo leta 1913. poprečno 3.7 na tisoč prebivalcev; največ jih je bilo na Koroškem, t. j. 11.5 na 1000; najmanj v južnih deželah. Med nezakonskimi materami je bilo 39 % kmetkega, 21 % delavskega (industrija in obrt) stanu, 18 % samostojnih brez poklica in 17 % služkinj.

Zakonskih otrok je bilo 780.068, od teh pčle tri petine kmetijskih in gozdarskih staršev (58 %), dobra četrtina (28 %) odpade na pripadnike industrije in obrti, ostali na druge sloje.

Umrljivost dojenčkov je bila na deželi večja nego v mestih z lastnim štatutom. V Avstriji je bilo med 1000 smrtnimi slučajmi 278 v prvem letu starosti, torej med četrtino dojenčkov. Med nezakonskimi otroci je umrljivost večja nego med zakonskimi, posebno med dečki.

Boji za Siegfriedove postojanke

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 21. Uradno: Pri c. in kr. četah nič važnega.

Dunaj, 22. septembra. Uradno: Pri c. in kr. četah nobenih posebnih dogodkov. Načelnik generalnega štaba.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 21. Uradno:

Bojna skupina kraljeviča Rupreta.

Vzhodno od Herekema smo odbili belgijski delni napad.

Poizvedovalci so med Lyso in Scarpo živahno nastopali.

Pri obrambi angleških bataljonov, ki so izvajali sunek od La Bassée, smo ugrabili 50 ujetnikov.

Bojna skupina generalnega polkovnika pl. Boehna.

Med Gouzeaucourtom in Sommo je artiljerija od časa do časa močno delovala.

Delni napad, katerega so izvajali Angleži severozahodno od Bellicourta, je omagal pred našimi črtami.

Južno od Somme smo umaknili naše prednje čete, ki so stale še daleč pred postojanko, v njo in smo torej tudi Essignyle-Grand izpraznili.

Bojna skupina nemškega cesarjeviča.

Med Vauxaillonom in Jouijem so sledili zvečer silnemu ognju sovražni napadi. Na višinskem pobočju zahodno od Jouijja se je sovražnik ustalil, drugod smo ga odbili.

Pri bojnih skupinah generala pl. Gallwitta in vojvode Alberta se niso posebno bojevali.

Berlin, 22. septembra. Uradno: Vojsna skupina kraljeviča Ruperta.

Zahodno od Fleurbaixa in južno od Havrincourta smo odbili delne napade Angležev, severno od Scarpe pa močne sunke, ki jih je izvajal sovražnik. Povodom lastnih podjetij pri Moeuvresu smo ugrabili 45 ujetnikov.

Bojna skupina gen. polkovnika pl. Boehna.

Po delnih napadih, ki jih je izvajal Anglež v zadnjih dveh dneh z neugodnim izidom za njega, je včeraj zopet nastopil z velikim, enotnim napadom. Nameraval je prebiti južno od Cambraija. V varstvu gostega ognjenega vala je nastopila angleška pehota, katero so spremljevali oklopni vozovi in letalci, med Gouzeaucourtom in gozdom in Margicourtom zgodaj jutraj na napad. Ker smo pričakovali, da nas sovražnik napade, smo v noči od 19. na 20. septembra premestili obrambo iz prostega ozemlja vzhodno od Epéhya v stare angleške postojanke med Villersom Guislainom in Bellicourtom. Ko je drl v gostih vrstah sovražnik v strnjenih vrstah z višini doli, da napade z naskokom naše črte, ga je sprejel pripravljeni obrambni ogenj naše artiljerije, pehote in strojinic. Napad je obležal pred našimi črtami. Po najmočnejši pripravi z ognjem je nastopil sovražnik z novim napadom, ki je tudi popolnoma omagal. V jugozahodni del Villersa Guislaina in v selo Quennemont je Anglež začel vdreti, a tam ga je vrgel precej izvedeni protisunek zopet nazaj. Zvečer in tekom noči so še enkrat najmočnejšemu

artiljerijskemu ognju sledili silni napadi, ki smo jih odbili.

Včerajšnji dan boja je bil v težki borbi na zahodni fronti posebno uspešen dan. Nemški lovski in kavalerijski strelski polki, vzhodni in zahodni pruski, poznanski, soodnjeslezijski, westfalski, porenski, bavarski polki in gardne čete so zadale včeraj Angležu težak poraz. Na celi svoji napadalni fronti je imel najtežje izgube. Naši artiljeriji gre glavni delež pri doseženem popolnem uspehu.

Bojna skupina nemškega cesarjeviča.

Med Ailetto in Aisno je topništvo tekom dne zmerno delovalo; zvečer je oživel njeno delovanje v zvezi s silnimi delnimi boji vzhodno od Vauxaillona, pri selu Vaurains in severozahodno od Vouillyja.

pl. Ludendorff.

Angleško poročilo.

18. septembra, zvečer. Angleške čete so napredovale severno od Pontree in dosegle prednje straže Hindenburgove črte. Na svojem levem krilu je ponovila 4. avstralska divizija ob 11. uri dopoldne svoj napad in v zela v težkem boju predpostojanke straže Hindenburgove črte. Ugrabili smo veliko ujetnikov in več strojinic. Navedena in 1. avstralska divizija držita zdaj prednje postojanke Hindenburgove črte na svoji celi fronti. Severno od tam se je bil silni boj vzhodno od Ronsoya in Epéhya. Naše čete so vzele Campire in odbile protinapade, ki jih je izvajal sovražnik. V odseku Villers-Guislain je v zela naša 17. divizija, ki je včeraj med prodiranjem ugrabila več sto ujetnikov, s protinapadom Grucheški gozd, ki ga je bil sovražnik zopet vzel; popoldne je odbila z izgubami za sovražnika njegov silni protinapad, katerega je izvedel iz Villersa-Guislaina na Grucheški gozd in odbila vse napade, s katerimi je nastopal sovražnik popoldne in zvečer. Z uspešno izvedenimi krajevnimi nastopi smo izboljšali včeraj naše postojanke pri Ospultin in vzhodno od Polegsteerta in ugrabili več ujetnikov.

19. septembra, popoldne. Sovražnik je otvoril včeraj popoldne v severnem delu boje črte med Gouzeaucourtom in cesto Arras-Cambrai silen topovski ogenj, ki je uničil vse telefonske zveze z divizijami v navedenem odseku. Nemška pehota je napadla ob 5. uri popoldne od okolice Trecaulta na široki fronti proti severu z veliko silo. Gardne čete 3. in 37. divizije so jo odbile na vseh točkah z velikimi izgubami za njo. Ravno tako smo s težkimi izgubami za Nemce odbili drugi močni napad, ki so ga kmalu na to izvedli severno od Moeuvresa. Na gotovih točkah se je posrečilo sovr. četam, da so prišle do naših jarkov in da so jih zasedle; tam smo jih premagali s svojimi protinapadi. Na vseh teh točkah smo zopet obnovili svojo črto, ki je nepoškodovana. Naše čete so ugrabile več sto ujetnikov. Z uspehom sta nadaljevali južno od Gouzeaucourta svoja podjetja sinoti in tekom noči 3. in 4. angleška armada.

20. septembra, zvečer. Škotske čete so jutraj končale zavzetje Moeuvresa in premagale odpor sovražnega oddelka, ki je bil še v vasi. Sovražnik je izvedel danes jutraj po silnem obstreljevanju z artiljerijo močan krajevni napad na naše postojanke severozahodno od Hullucha. Napad smo popolnoma odbili; Sovražnik nam je prepustil nekaj ujetnikov. Angleške čete so izvedle danes jutraj z uspehom manjši krajevni podjetje severozahodno od La Bassée in so napredovale z našimi črtami 2½ milj do vasi Rue Marais-Latourelle. Ugrabili smo nad 100 ujetnikov in odbili v trdem boju popoldne sovražni protinapad. Kljub neugodnemu vremenu smo vrgli na sovražnika 54 ton bomb.

Francosko poročilo.

20. septembra, zvečer. Francozi so tekom dne razširili svoje napredovanje vzhodno Assignyja-le Granda, kakor tudi na ravani Moissy in so uj

cilji so: utrditev naše varnosti in uresničenje enotnosti našega naroda v etnografskih mejah, ki mu jih je pokazala zgodovina in ki so jih ponovno sankcionirale velesile. Poudariti moramo izraženo mnenje predsednika Združenih držav o potrebi, da se rešijo spori balkanskih držav po pravicah narodnosti. Ker so ententne države ponovno javno pritrdile misli predsednika Wilsona, ima Bolgarija vso pravico sklepati, da vlade teh držav ne morejo načelno ugovarjati njenim zahtevam.

Odgovor Francije Burianu.

Dunaj, 21. sept. (K. u.) Švicarski poslanik na Dunaju je danes naznanil po naročilu svoje vlade zunanemu ministru, da je francoski zunanji minister potrdil z dopisom francoskemu poslaniku v Parizu 19. septembra sprejem note in pristavil, da vsebuje odgovor Francije na izjavo grofu Burianu govor, katerega je govoril 17. septembra v senatu francoski ministrski predsednik gospod Clemenceau, katerega besedilo obsega francoski »Journal Officiel« z 18. t. m. Ni lahko podati o tem odgovoru izjavo, ki se presenetljivo razločuje v svoji obliki od navad, in katere so se opirale dozdaj v obveščanju celo vlade vojskujočih se držav.

Curia, 21. sept. »Corriere della sera« poroča iz Pariza: Clemenceau sodi, da so razprave o avstrijskem-ogrskem mirovnem koraku končane. Predsednik prepušča razsodnosti Avstrije-Ogrske, če odgovori Clemenceau javem govoru.

Berlin, 21. sept. Iz Zeneve se poroča: »Echo de Paris« izjava: Uradne izjave entente na avstrijsko-ogrsko noto so zaključene. Sestava skupnega odgovora bi povzročila le nesoglasje.

Sv. oče in mir.

Kodanj, 21. sept. »Nationaltidende« poroča iz Rima: Papež namerava izročiti velesilam noto, če bi zopet ponovili mir. Če ga pozoveta obe vojskujoči se stranki, bi z veseljem prevzel posredovanje.

Berlin, 21. sept. »Lokalanzeiger« poroča iz Fulde: Nemški episkopat je sklenil, da naprosi z vlogo papeža, naj podpira mirovni korak avstrijske-ogrske vlade z vsem svojim vplivom.

Hindenburg in Strähler o položaju.

Na brzojavni pozdrav velenemške domovinske stranke okrožja Jüterborg je odgovoril Hindenburg: Pristrčno zahvalo Jüterborgevcem na njih pozdrav. Prvi odgovori iz sovražne dežele na avstrijsko noto kažejo, kako sodijo sovražniki. Nočejo sporazuma. Zmagati hočejo. Nasproti tem drži le eno geslo: »Nemško ljudstvo, bodi trdo! V Kijelu je govoril zastopnik kolonialnega urada, tajni svetnik Strähler: »Prepričani smo, da zopet dobimo naše kolonije. Nič nas ne ustraši, tudi sedanji položaj ne, ki ni v najmanjšem oziru, tak, da bi morali biti nevoljni ali preplašeni. Mesta, ki lahko poznajo položaj, smo v najmanjših skrbih.

Kaj zahteva Northcliffe. — Nizozemska ustavi uvoz živil.

Amsterdam, 20. sept. (K. u.) »Algemeen Handelsblad« poroča, da je govoril voditelj angleške propagande lord Northcliffe na shodu v Citty 19. sept. govor, v katerem se je z bujno domišljijo pečal, kako naj se Nemčija kaznuje. Northcliffe ne dvomi nad tem, da bodo zavezniki narekovali mir v Berlinu. Ni potrebno, da si zavezniki napravijo z boji pot v Berlin. Reč se lahko olajša. Nemčija ni enotna dežela, največ bujno nastala zveza narodov ki eden drugega ne morejo trpeti. Kadar bodo čete entente vkorakale v Nemčijo — kar bodo gotovo storile, bo cela vrsta malih dvorov razobesila belo zastavo, katero je razvila Avstrija-Ogrska. Prusija, katero v Draždanih ali v Monakovu ravno tako sovražijo, kakor v Angliji, bo takorekoč stala osamljena, tisti, ki ji slede in žive od nje, bodo skušali ravno tako, kakor Avstrijci, da sklenejo mir. Skrbeti moramo za to, da Prusija plača: mesto za mesto, vas za vas, ladjo za ladjo, dragocenost za dragocenost, sliko za sliko, dolar za dolar. Plačati mora popolno odškodnino za vse, kar je zapravila, ukradla, oplenila in sežgala v pijanosti svojih zmag na popirju.

Haag, 21. sept. (K. u.) Ustavili so izvoz vseh živil in predmetov, ki so v vezi z ljudsko prehrano.

Politične novice.

+ Narodni svet za Koroško. V četrtek dne 19. t. m. se je v Celovcu pod predsedstvom dr. Korošca ustanovil pokrajinski odsek N. S. za Koroško. Po ustanovitvi se je razvil razgovor o narodnostnih in gospodarskih vprašanjih na Koroškem, katerega so se udeležili najodličnejši zaupniki slovenskega koroškega ljudstva.

+ Revizija sodnega postopanja proti poslancu Grafenauerju. V smislu revizijskega zakona se vrši dne 28. t. m. pred višjim deželnim sodiščem v Gradcu revizijsko postopanje glede obsodbe poslanca Grafenauerja, ki je bil leta 1915. od nekega vojnega sodišča na Koroškem po paragrafu 65. a obsojen v večletno težko ječo.

+ Poetični napadi. V »Laibacher Zeitung« je priobčil nadbudni ljubljanski nemški pesnik Mat. Skubl pesem: »Diebe heraus!« V njej napada ljubljansko poroto. Ljubljanski cenzor Mat. Skubl je ta napad mirno pustil objaviti. Isti pesnik je dal objaviti v Muskette svoje poetične izlive proti ljubljanskemu knezoškofu dr. Jegliču.

+ Hussarekovo državno šušmarstvo. Pod tem naslovom piše celovski »Mir« med drugim: Baronu Hussareku je kot bivšemu naučnemu ministru dobro znan boj koroških Slovencev za slovensko šolo. V tem boju smo zmagali v vseh slučajih (l. 1910. in 1911.) v zadnji instanci, pri — državnem sodišču, ki je razsodilo, da je naučno ministrstvo kršilo § 19., toda ta »dolžnost javnega življenja«, — da se izzazimo s Hussarekom — je ostala samo — na papirju. Slovenska deca se je nadalje vzgajala v koroških šolah tako, da se ni naučila ne pisati, ne brati v materinem jeziku in da se ji je še naprej vcepjal v šoli strup sovražstva do lastnega naroda. Tako smo se kulturno razvijali, da v naših šolah ni bilo slišati prelepih slovenskih narodnih pesmi, marveč je iz grl slovenskih otrok zvenela »Die Wacht am Rhein«. Slovenskim otrokom je še nadalje fanatično nemško učiteljstvo pobiralo celo — slovenske katekizme, in noben § 19. in nobena vlada temu kulturnemu škandalu ni naredila konca. Po vseh uradih v slovenskem delu Koroške sedijo tuji, ki šikanirajo naše ubogo ljudstvo. V slovenskem velikovškem okrajnem glavarstvu so bili med vojno prestavljeni zadnji slovenski politični uradniki in so bili zamenjani s »Volksratovci«. Tak svoboden in sijajen razvoj je osrečeval koroške Slovence v preteklosti. G. Hussarek bi nas s tako »svobodo« rad osrečeval še znanprej.

+ Parlamentarna komisija Poljskega kola je imela minoli četrtek pod predsedstvom načelnika dr. Tertila in v navzočnosti ministra za Galicijo viteza pl. Zaleskega sejo. Sklenili so: Stališče parlamentarne komisije nasproti davčnim predlogom je odvisno od stališča vlade nasproti zahtevam, ki jih je stavilo Poljsko kolo, in od sklepov plenarne seje. Komisija ustanavlja, da se znaten del deželnih zahtev, ki jih je vladi predložilo Poljsko kolo, še ni uresničilo, ter naroča predsedstvu, naj vlado znova pozove, da uresniči deželne potrebe.

+ Poljaki pod Nemčijo. Pri nadolnih volitvah v pruski deželni zbor v volilnem okraju Lubowa-Kwidzyn je bil izvoljen namesto umrlega poslanca Lamparskega poljski odvetnik Kurzendkowski s 146 glasovi. Nemški kandidat je dobil samo 43 glasov.

+ V znamenju madžarskega nasilja. »Slovačke Noviny« poročajo: Velika Blatnica je zopet mirna. Po prvem razburjenju v četrtek 22. avgusta je prišel k nam kanonik Stojan, da bi pomiril razburjene duhove. Sklical je shod ljudi, kjer je zasiljal prošnje in tožbe ter se je prepričal o pravem in resničnem stanju položaja. Ni zasiljal drobne dece z bajonetom na prsih, pač pa prejel mlevske karte, ki so postale kri in življenje. Bilo je jasno in je tudi tako poročilo podal, da ni šlo tu za kak punt, ampak za ljudsko razburjenje, katero je izzvala smrt nesrečnega Jana Smejsa. Njegova ranjena sestra težko da se bo rešila. Prenagljenost gotovih ljudi je povzročila nesrečo in takoj se je vse mogoče mislilo, prišli so madžarski vojaki itd. In ti so bili na svojem mestu, v Blatničane so vsejali seme globoke ljubezni do Avstrije! V petek se je vršil pogreb 19krat prestreljenega Jana Smejsa in ustreljenega Pethala (ki si je za par dni podaljšal dopust). Pogreba se je udeležila cela Blatnica. Poslanec dr. Stojan je ukrenil vse potrebno in je dosegel, da se bo zadeva preiskala, ali kar je mrtvo, je mrtvo.

+ Ententa za pogajanja z narodi osrednjih sil. O razpoloženju med ententnimi krogi z ozirom na Burianovo noto izve »Vossische Zeitung« iz Berna: V ententnih krogih obstoji menda strah, da bi tajni dogovori med dvorskimi diplomati mogli dovesti do rezultatov, ki ne odgovarjajo želji širokih mas. V teh k

jali k vaju mod blizu in daleč in pa njihovu požrtvovalnemu in na polju cerkvenega in svetnega petja neumorno delujočemu pevovodji g. učitelju Zacherlu. Naša želja je le, da bi nam naše pevsko društvo še mnogokrat pripravilo tako izredno veselje.

Primorske novice.

p Uspeh vpisovanja na zaposlovalnih tečajih v Trstu. V učiteljske zaposlovalne tečaje se je vpisalo: I. letnik 40, v II. 30, v III. 22 in IV. 8 dijakov; vrhu tega še 8 vpoklicanih, skupaj torej 108 dijakov. V gimnazijske tečaje se je do sedaj vpisalo: v I. razred 127, v II. 76, v III. 21 in v IV. 16, skupaj torej 240 dijakov. Koliko je nemških osemrazrednih gimnazij, ki ne dosega tega števila tržaških provizoričnih tečajev! In potem ima Hussarek pogum pred nemškimi časniki govoriti o popolni enakopravnosti vseh narodov v Avstriji!

p C. kr. drž. realka v Gorici. Šolski pouk prične v mescu oktobru, ko bodo izvršene popravne poslopja. Učenci, ki žele vstopiti v realko ali pa v laški oddelek pripravljalnega razreda, naj se oglasio po dopisnici do 1. oktobra 1918 pri ravnateljstvu tega zavoda v ulici Stračice 38. Gorški begunci se obenem lahko prijavijo glede sprejema v dijaški konvikt. Čas vpisovanja in vsprejemnih izpitov se razglasi pravočasno.

p Prebivalstvo na Goriškem, katero oskrbuje prehranjevalni urad v Gorici, je naslednje: Gorica mesto 10 tisoč. Okrajna glavarstva: Gorica 57.900, Tolmin 30.800, Sežana 27.500, Gradišče 26.300, Trzin 40.800; poleg tega mora skrbeti prehranjevalni urad še za osobe obnovitve Goriške, in sicer v Gorici za 5086 oseb, v Gradežu 4510 ter za delavce in uradnike v »Cantiere navale« v Trzinu 1370 oseb, osobe južne železnice 3926 oseb, državna železnica 6400 oseb. Skupno 213.840 oseb.

p Pristojnost za dovoljenje podpor. Za obnovitev stanovanjskih in gospodarskih poslopij smejo okrajna glavarstva dovoljevati podpore do 3000; c. kr. namestništvo pa do 20.000 K. — Za nabavo stanovanjske opreme in hišne opreme smejo okrajna glavarstva dovoljevati podpore do 1000 K; c. kr. namestništvo pa do 4000 K. — Posebni obrazci za prošnjo teh podpor se dobijo pri pristojnih c. kt. glavarstvih in pri c. kr. primorskem namestništvu, oddelek za obnovitev Goriške in Gradišanske (Gorica, ulica Codelli). — Dovoljevanje višjih podpor, kakor je zgoraj navedeno, je pridržano ministrstvu za javna dela.

p Kje se nahajajo posamezni uradi in zavodi v Gorici? Da bodo naši čitatelji ve-

deli, kam se imajo obrniti v svojih mnogovrstnih zadevah, navajamo sledeče: 1. C. kr. primorsko namestništvo, oddelek za obnovitev Goriške in Gradišanske, se nahaja v ulici Codelli. — 2. C. kr. okrajno glavarstvo se nahaja kjer prej na Travniki; prošnje za vojaško podporo ke rešujejo spodaj v pritličju, za begunsko podporo v drugem nadstropju št. 6; uradni dnevi so v ponedeljek in četrtek. — 3. C. kr. okrajna in okrajna sodnija: Corso Francesco Giuseppe, št. 50. — 4. C. kr. policijsko ravnateljstvo Corso Fr. Gius. št. 26. — 5. Deželni odbor tam kjer prej na stolnem trgu in v Šolski ulici. — 6. C. kr. poštni urad v Gledališki ulici št. 12. — 7. C. kr. stavbna ekspozitura v Radetzkijevi ulici št. 16 (prej via Dante). — 8. Vojnokreditni zavod »semeniški« ulici št. 5. — 9. Vodstvo begunskih postaj, urad za postavljanje barak in lesenih poslopij, Via Contavalle št. 1. — 10. C. kr. urad za »Passier-Scheine« Corso Fr. Giuseppe št. 40. Kdor hoče dobiti »Passier-Scheine«, mora zdaj s seboj prinesiti spričevalo o cepitju koz, drugače ne dobi tega potnega lista. — 11. »Goriška Zveza« se nahaja v Gledališki ulici št. 20. — 12. »Mont« sprejema in izdaja denar tam, kjer prej, v Gosposki ulici; zastavljavnica pa ne posluje še.

p Lekarne v Gorici. V Gorici sta dve lekarni: lekarna Pontoni v Raštelju in lekarna Gliubich v ulici Rabata.

p Šole v Gorici. »Goriška Straža« piše: Binkoštno nedeljo 1915 so bile, kakor znano, zaključene vse goriške šole. Ljudskošolski in srednješolski učenci so bili kar čez noč na cesti; za srednješolsko mladino, zlasti za slovensko gimnazijo in obe učiteljski, so se pozneje odprli zaposlovalni tečaji v Ljubljani in v Trstu, za kar gre zasluga predvsem pokojnemu dr. Kreku; naša ljudskošolska mladina pa je posečala deloma šole v begunstvu, deloma pa je tudi ostala brez vsakega pouka. Da to nepohajanje šole na mladino ni ostalo brez vpliva, je pač umljivo samo po sebi. Naravno je tedaj, da so vsi Goričani z veseljem pozdravili vest, da se s šolskim letom 1918/19 v Gorici zopet odpro vse šole, ljudske in srednje. Določeni so tudi že prostori, kjer se nastanejo: slovenska gimnazija v osrednjem semenišču, realka v poslopju nemške gimnazije, moško učiteljsko v svojih starih prostorih »Sim. Gregorčičevega doma«, žensko učiteljsko pa v poslopju Scuola Frinta v ulici Codelli. Razveseljevo je tudi dejstvo, da pride slovenska mestna šola iz Podturna v »Mali dom«. Tako upamo, da bodo tudi v tem pogledu konec nagajanja, ki si ga je prejšnji mestni svet dovoljeval skozi desetletja nasproti goriškim Slovincem. Končno se otvori tudi petrazredna deška in šestrazredna dekliška vad-

nica ter obrtna šola v »Šolskem«, oziroma v »Malem domu«. Naloga vlade je seveda, da poskrbi, da se pravočasno uredi za srednješolske učence in učenke neobhodno potrebni konvikti. Brez konviktov ni govora o srednjih šolah v Gorici. — Gorici je dajalo dijaštvo že od nekdaj nekaj poseben znak, in danes, po mnogih izkušnjah, lahko rečemo, da goriško dijaštvo je bilo dobro, če že ne zgledno. Da bi ostalo vsaj tako i v bodoče! — Staršem pa kliče ob tej priliki v spomin dolžnost, ki jim vелеva, da pošljejo svoje slovenske sinove in hčere v naše šole, kjer jim bodo rezale duhovni kruh omike, vede in pravosti ljubeče slovenske roke. Otrokom dajte piti iz domačih čistih studencev!

Prosveta.

pr Dom in Svet. Ta teden je izšla št. 5 in 6 Dom in Sveta. Vsebinska je sledeča: Članki: Slike brez okvira (F. S. Finžgar), O umetniških slogih (Jos. Mantuani), Hudodelec Janez (Ivan Cankar), V ruskem Turkestanu (dr. Ivan Knific), Obrazi (Ciril Jeglič), Madame de Saül (Ivan Gruden), Zadnji upornik (Ivan Pregelj), Vrnitev (France Bevk), Mir (Fr. Omerza). P esmi: Maj (France Bevk), V nočni samoti (Jože Lovrenčič), Dante Alighieri — dr. Jože Debevec: La Divina Commedia, Potepuh (Ciril Jeglič), Vojaška balada (France Bevk), Snidenje (Fr. Bevk), Mrtev mladenič (France Bevk). Književnost. To in ono. Drobiž. Novejša napake slovenskega sloga (Dr. A. Breznik), Rdeče vrste (France Bevk). — Slike: Dr. Janez Krek (Lojze Dolinar), Madona s črešnjami (Tizian), Ganimed (Corregio), Matematik (Giuseppe de Ribera). — Naročnina 14 K, za dijake 10 K. Upravištvu Katoliška tiskarna, Ljubljana.

Gospodarske novice.

g Cene krompirja v nadrobni prodaji. Deželna vlada je za krompir v nadrobni prodaji določila naslednje najvišje cene: 1 kg rogličarjev 66 vin, 1 kg vseh drugih vrst krompirja 36 vin.

g Ravnalne cene za vino. Presojevalnica cen v Trstu je določila za vsa vina, pridelana v Istri, Trstu in tržaški spodnji okolici ravnalno ceno na 60 K na stopinjo in hektoliter. Na podlagi te ravnalne cene so se določile za prodajo na debelo in drobno vseh vin naslednje ravnalne cene: a) v Trstu na debelo v sodovih iz prodajalčeve zaloge transito 640 K, zadano v malih sodovih in pletenih čez ulico po 696 K hektoliter, v steklenicah po 7 K 20 vin. liter; b) v Trstu v gostilnah po 7 K 36 vin.; c) v Istri v sodih po 56 litrov in več nezadano po 6 K 40 vin. liter; d) v Istri v gostilnah zadano po 7 K 20 vin.; e) na osminah zadano po 6 K 40 v liter. — Za 9stopinjsko vino, pridelano na Krasu, na Goriškem in v tržaški zgornji oko-

lici so se določile naslednje cene: a) iz pridelovalčeve kleti po 666 K hektoliter; b) v Trstu, zadano, v steklenicah čez ulico po 8 K; c) v Trstu v gostilnah po 8 K 24 vin.; d) na Krasu, Goriškem in tržaški okolici v gostilnah po 7 K 84 vin.; e) na osminah zadano po 7 K 20 vin. — Cena za istrska vina ter vina iz Trsta in tržaške spodnje okolice se določa cene 60 K za stopinjo alkohola, na Krasu, Goriškem in tržaški okolici pa na podlagi cene 74 K za stopinjo alkohola. Ravnalne cene ne veljajo za desertna vina v steklenicah. Posojena posoda se mora vrniti.

g Promet z vinom v

Brez posebnega obvestila.

Fran in Anton Zolmann naznanjata vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je njih iskrenoljubljivi brat, blagorodni gospod

Karl Zolmann

c. kr. deželno sodni svetnik

v ponedeljek dne 23. t. m. ob 3. uri zjutraj po daljšem bolehanju nenadoma preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v sredo dne 25. t. m. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti Kongresni trg št. 13. na pokopališče k sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v župni cerkvi Marijinega Oznanjenja v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 23. septembra 1918.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Dr. Josip Demšar, prof. verouka na c. kr. učiteljski v Ljubljani, naznanja v svojem in v imenu svojega očeta Antona, svojega brata Antona, revidenta južne železnice, in sestre Josipine, učiteljice v St. Vidu, da so 23. t. m. umrli naša mama

Marija Demšar, roj. Kobler

Pogreb bo v sredo, dne 25. t. m. na pokopališču v Škofji Loki ob 10. uri dopoldne.

Ljubljana, dne 23. septembra 1918.

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja ob prebriski izgubi našega preljubega soproga, očeta itd. gospoda

Davorin-a Zwitter-ja

c. kr. okrajnega sodnika

izrekamo vsem najpriskrnejšo zahvalo. Posebno se še zahvaljujemo mil. gosp. prostu dr. Elbertu, prečastiti duhovščini, gospodom usmiljenim bratom, cenj. uradništvu, našim dobrim sosedom in vsem dragim prijateljem in znancem, kateri so od blizu in daleč prihiteli izkazati našemu blagemu pokojnemu slednjo čast.

Rudolfovo, 21. septembra 1918.

Zalujoča družina Zwitterjeva.

Zahvala.

Povodom prebitke izgube naše iskrenoljubljene gospe

Jožice Fornazarič, roj. Pauletič

nam je došlo toliko dokazov iskrenega sočutja, da nam ni mogoče vsakemu posebej se zahvaliti.

Našo globokočutečo, srčno zahvalo izrekamo gospodu Dr. A. Kraigherju za vestno in požrtvovalno zdravljenje, gospej dr. Lušitzkijevi in prečastiti sestri Mariji za trudopolno strežbo in tolažbo; dalje vsem cenjenim darovalcem cvetja in onim, ki so naše najdražje spremili k večnemu počitku.

Dr. Slavko Fornazarič,

adv. koncipient v Ljubljani, soprog.

Rodbina Anton Fornazarič,
Bilje pri Gorici.

Rodbina Josip Pauletič,
velepos. v Mirnu pri Gorici.

Št. 12977.

Razglas.

V smislu razpisa c. kr. deželne vlade z dne 14. sept. 1918, št. 30061, se bodo v Ljubljani dne 25. in 26. septembra 1918 popisovali prašiči in sicer oba dneva od 8. do 12. ure dop. — Komisija za pravo mesto bo poslovala v mestnem popisovalnem uradu; na Barju in v Spodnji Šiški pa se bo popisovalo od hiše do hiše.

V Ljubljani stanujoči lastniki prašičev se torej pozivljajo, da jih pridejo navedena dneva popisati na magistrat.

Kdor bi navedel napačne podatke, jih prišel prepozno popisati ali pa bi kaj zamolčal, bo v smislu obstoječih predpisov kaznovan.

Mestni magistrat ljubljanski, 23. sept. 1918.

Izdaja konzorcij »Slovenca«.

Odgovorni urednik: Josip Gostinčar, državni in deželni poslanec v Ljubljani

GARJE

lišaje, hraste, srbečico in druge kožne bolezni odstrani naglo in sigurno Paratol-domače mazilo. Ne maže, je popolno brez duha, torej se more rabiti tudi čez dan. Veliki lonček K 5.— dvojni veliki lonček K 9.— Dalje Paratol-posipalni prašek, ki varuje najbolj občutljivo kožo, 1 škatlija K 3.— Oboje se dobiva po povzetju ali predplačilu pri tvrdki

Paratol- Werke, lekar ULMER
Budapest VII-27. Rózsa ut 21.

Stranka

ki bi sprejela na stanovanje gđc. (šiviljo z nekaj svoj. mobilij)

naj sporoči na: Upr. »Slov.«, Ana B., 3463

Edina slovenska veletrgovina umetnega cvetja in pogrebni potreščin

Anton Z. Finžgar

VARAŽDIN (HRVATSKO)

dobavlja samo na debelo: umetno cvetje, nagrobne vence, okraske, noge in lapete za rakve, tančice, mrtvaške čevlje i. t. d.

Svoji k svojim! :: Svoji k svojim!

IZBOREN

nadomestila za kavo

zelo sladka, uporaben brez cikorije, zavrt v zavojčkih po 5 in 10 kg, pošilja po povzetju po 10 K 1 kg ali pri 100 kg po 8 K 1 kg. Zavojčina se zaračuna najceneje. — GUSTAV SUŠICKY, ČESKI BROD, ČESKO. 3355

Otvoritev gostilne.

Slav. občinstvu in p. n. starim gostom vljudo naznanjava, da

OTVORIVA dne 22. septembra

zopet staro gostilno

tik kemične tovarne na Selo

kjer bova proti zmernim cenam p. n. gostom postregla s pristnim vinsklo kapljico ter gorkimi in mrazimi jedili. Slav. občinstvu in p. n. gostom se priporoča v obilen obisk in beleživa z veleposilovanjem 3454

Fran in Antica Kavčič

tik kemične tovarne na Selo p. Ljubljani.

GARJE

srbečico, hraste, lišaje, uniči pri človeku in živini mazilo zoper srbečico. Brez duha in ne maže perilo. 1 lonček za eno osebo 4 K. Po pošti 5 K poštne prosto. — Prodaja in razpošilja lekarna Trnkóczy v Ljubljani, zraven rolovža. 1212

Važno

za trgovce,

urade, šole itd.

Pomanjkanje črnila (tinte) v steklenicah bo vedno občutnejše radi pomanjkanja steklenic. Nudim Vam zato

EFESIN

črnilni ekstrakt v vseh barvah, za navadno in kopirno črnilo. Razpošiljam najmanj 1 karlon 100 zavrtkov »EFESINA«, ki stane: za navadno črnilo (tinto) 24 K franko; za cene barvanega in kopirnega črnila, kakor tudi drugih predmetov zahtevajte cenik brezplačno. — ZAJAMČENO, NIKAK VOJNI NADOMESTEK, PRIHRANKA 50 ODSOTKOV. — Se priporoča 3354

Rudolf Cotič

VRHNIKA.

Kupim

zamaške

in ureče

in plačam za nove zamaške K 110.— za kilogram, stare, zavrtane, a ne zdrobljene K 65.— za kilogram, dolge šampanske zamaške, ne umetno blago, K 1.— za komad, in za vreče kron 14.— za komad. — Prevzam